

PUITMAJAD - ROOTSI

Ülevaade turusuundumustest ja võimalustest

Turu suurus, potentsiaalsete klientide arv, võrdlus teiste sektoritega

Metsatööstusel on Rootsi majanduses oluline roll. Tööhõive, ekspordi, käibe ja lisandväärtuse poolest katab metsatööstus 11–13% kogu turuväärtusest. See on tugevalt ekspordile orienteeritud, kuna tooraineid toodetakse peamiselt riigisiselt ning toodete import on võrdlemisi väike. Üle poole Rootsi metsadest pärinevast puidust kasutatakse ära puittoodete tööstuses, kaasa arvatud saematerjali tootmises.

Puittoodete tootmise koguväärtus Rootsis oli 2012. aastal 96,4 miljardit Rootsi krooni, millest 22,3% andsid puitmajad. Puitmajad on saeveskitoodete (43,46%) ja puitmööbli (26,45%) järel populaarsuselt kolmas tooterühm.

Metsatööstuse puittooted (2012)

Tööstussektor	Tooteväärtus, miljardid Rootsi kroon	% puidutootmise koguväärtusest	Töötajate arv
Saeveskid	41,9	43,46%	14 000
Lauad	2,9	3,01%	1700
Puitmajad, puitkonstruktsioonid ehitusel	21,5	22,30%	14 000
Puitpakendid, mod. puidu tööstus	4,6	4,77%	3400
Mööblitööstus	25,5	26,45%	17 200
Kokku	96,4	100%	51 000

Suundumused mahtudes ja koguses

Rootsis kasutatakse modernseid puitmaju kõikides ehitusvaldkondades, nt kortermajades, avalikes hoonetes ja maanteesildade ehitamise tehnoloogias. Üle 90% 2010. aastal Rootsis ehitatud eramajadest on puitkonstruktsiooniga. Üle 15% samal perioodil ehitatud korrusmajadest on valmistatud puidust (puitkarkass). Tõus oli järsk – 1%-lt 2000. aastal 15%-le 2010. aastal. Kokku on üle 50% 2010. aastal ehitatud elumajadest (nii ühepereelamutest kui ka korrusmajadest) valmistatud puidust.

Puidust mitmepereelamute arv kasvab jätkuvalt. 2011. aasta esimesel poolel ehitati kokku 13 700 puitelamut, millest 9550 olid mitmepereelamud, kujutades endast 2010. aastaga võrreldes 8% kasvu. Ühe- või kahepereelamuid oli umbes 4150, mis on 4% langus võrreldes 2010. aasta sama perioodiga. On ilmne, et ühe- ja kahepereelamud ei ole suutnud finantskriisist sama kiirusega toibuda kui mitmepereelamud. Seda võib selgitada sellega, et kriis tabas väikelinnasid karmimalt ning ja elamuhinnad on seetõttu nendes piirkondades aeglasemalt tõusnud.

Tarbimise suunajad ja tarbijakäitumine

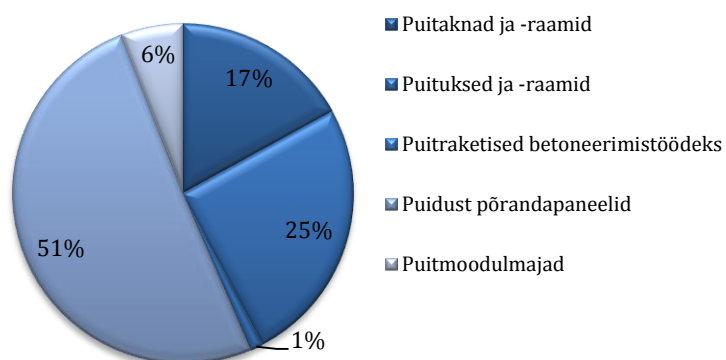
Puitehituse kasvu peamine eestvedaja Rootsis on olnud valitsus. Uued projektid ja algatused keskenduvad puitehitussektori tugevdamisele:

- 20. veebruaril 2012 viis organisatsioon Swedish Wood läbi üleriigilise teavituskampaania, mille eesmärk oli teavitada ja innustada omavalitsusi, arendajaid, arhitekte ja teisi turuosalisi kasutama nüüdisaegseid puitehitusvõimalusi. Kampaania mõte oli näidata, kui kaugele on tööstus kõikjal riigis puitehituse valdkonnas arenenud; Kampaania koosneb viiest reklaamist äriajakirjanduses.
- valitsus on välja töötanud puitehitusstrateegia (National Committee Wooden Building Strategy, 2011), mille ülesanne on edendada puidu kasutamist ehitusel. Eesmärk on tutvustada puitu kui kõige sobivamat materjali üldkasutatavates hoonetes;
- Wooden Cities 2012 – Trästad 2012 – on projekt, mille eesmärk on luua Rootsi tööstuslikule puidule Euroopas ja ülemaailmselt turg. Projekti põhitähelepanu on läbinisti ratsionaalsel, kuid samas keskkonnasõbralikul ehitamisel. See hõlmab kõike alates keskkonnaprobleemidest ja tehnoloogia arendamisest kuni omavalitsuste välja töötatud pikaajaliste puitehitusstrateegiateni.

Impordikategooriad ja kaubanduspartnerid

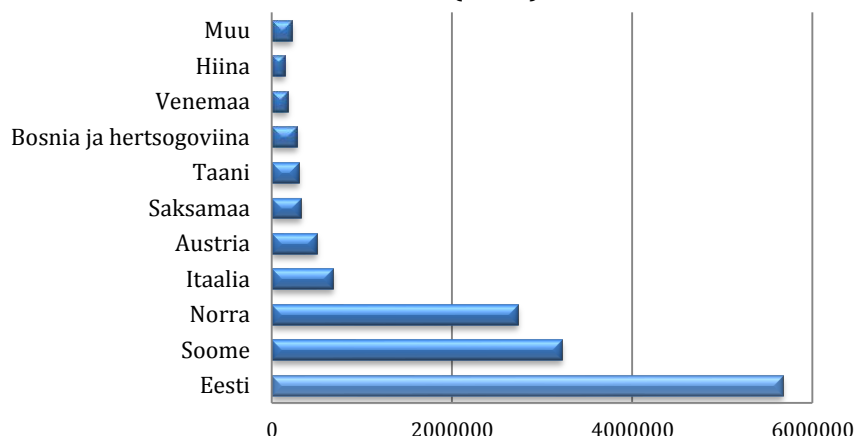
Puittoorainet toodetakse Rootsis peamiselt riigisiselt. Ent ehitusel kasutatavate puittoodete valdkonnas on import olulisel kohal. Puidust ehituskomponentide seas on valitsev impordirühm põrandaplaadid (122 miljonit eurot aastal 2012), moodustades üle poole kogu puidust ehituselementide impordist. Suuruselt teine rühm on puituksed ja ukseraamid, mis moodustavad koguimpordist neljandiku (2012. aastal 61 miljonit eurot).

**Puidust ehitusmaterjalide import Rootsi, 2012
(eurot)**

Puitmoodulmajad moodustasid puidust ehitusmaterjalide koguimpordist 6% ja nende koguväärtus oli 14 miljonit eurot. Moodulmaju imporditakse peamiselt Eestist, tehes Eesti selles vallas turuliidriks, kes toodab 40% Rootsi imporditavatest moodulmajadest. Soome, Norra ja Itaalia on järgmised suurimad puitmoodulmajade Rootsi eksportijad.

Moodulmajade import Rootsi riikide kaupa, 2012 (eurot)

Eesti eksportijate võimalused

Suurenenud tähelepanu puidule kui taastuvale ja kliimasõbralikule lahendusele tähendab, et puittoodete järele on suurem nõudlus. Uued nõuded energiatõhususele ehitussektoris on puidu kasutamist hooneehituses veelgi suurendanud.

Kuigi elamuehitus on siiani põhinenud kohalikul tootmisel, on elamud muutumas üsna rahvusvahelisteks toodeteks nii oma sisult kui ka funktsioonilt. Välised erinevused on lahendatavad ja vähenemas; ehitustehnoloogilisi teadmisi lisandub napilt. Seetõttu on uued tööstuslikult valmistatud toodetega uued tulijad suutnud ennast turul sisse seada, pakkudes põhieelisena madalamaid hindu.

Seetõttu on nõudlus puitmajade järele Rootsis tipus ja importi odavamatest riikidest väärtustatakse, luues nõnda laialdased võimalused puitmajade tarnijatele sellistest riikidest nagu Eesti.

Konkurentsikeskkond

Kohalikud tarnijad, suurima turuosaga ettevõtted

Kokku tegutseb Rootsi puitmajaturul üle 800 ettevõtte. Rootsi suurim puitmajade tootja on Myresjöhus, mille aastakäive on 1118 miljonit Rootsi krooni. Suuruselt järgmised turuosaliselised on vastavalt Älvsbyhus Intressenter ja Moelven ByggModul.

Puitmajade tootjad

	Ettevõtte nimi	Käive, miljonit Rootsi krooni (2011)
1	Myresjöhus	1118
2	ÄlvsbyhusIntressenter	1070
3	MoelvenByggModul	862
4	LB Hus	841
5	Älvsbyhus	847
6	Götenehus	635
7	Pehjus	549
8	Trivselhus	500
9	LindbäcksBygg	488
10	Smålandsvillan	419

Investeeringud turule sisenemiseks

Tõenäoliselt on suurim investeering eri standardite ja sertifikaatide hankimine. Samuti on tarvis vahendeid eraldada üldiste turustamiskulude katteks, näiteks ettevõtte veebilehe loomine, Rootsis vajalikele messidele ja konverentsidele sõitmine ja otseste äriküllastuste korraldamine potentsiaalsete Rootsi partnerite juurde.

Standardid, määrused, sertifikaadid ja tavad

Viimastel aastatel on üha olulisemaks muutunud eluea ja vastupidavuse küsimused. Üks selle põhjustest on ELi ehitustoodete direktiiv (CPD), milles on loetletud kuus põhinõuet ehitustele, kaasa arvatud hoone majanduslikult mõistlik kasutusiga.

ELi puidumäärus, mis keelustab ebaseaduslikust allikast saadud puidu ja puittoodetega kaubitsemise, võeti ametlikult vastu ja see jõustus 2013. aasta märtsis. Määrus sätestab, et esimest korda ELi turule puitu või puittooteid toovatel ettevõtjatel peab olema nõuetekohane hoolsuse süsteem, mis vähendaks riski, et puit on saadud ebaseaduslikul teel. Süsteem peaks koosnema meetmetest ja menetlustest, mis tagavad ligipääsu riskihindamiseks ja, kui leitud risk ei leita olevat ebaoluline, riski leevendamiseks vajalikule teabele.

SITAC on Rootsi juhtiv sertifitseerimisorgan, mille ülesanne on toodete ja töötajate sertifitseerimine. Ehitustoodetele vajalike sertifikaatide saamiseks tuleks pöörduda selle asutuse poole.

Ehitusmaterjalide sektori kõige olulisemad kinnitustähised on P-sümbol, kahvlikujuline sümbol ja CE-vastavusmärgis. CE-vastavusmärgis näitab toote kindlate omaduste heakskiitmist, samas kui kahvlikujuline ja P-sümbol tähistavad vastavust Rootsi ehitusmäärustele.

Puittoodete puhul on väga olulised NTRi puidukaitsesstandardid, kuna need tõendavad puittoote vastupidavust ja selle sobivust ehitustöödel. NTR-kaitstud puidu kvaliteeti tagavad kolm eralditegutsevat asutust. *Rootsi Kemikaaliinspeksioon (KEMI)* kontrollib keskkonnamõju seoses tõhususega. *Põhjamaade Puidukaitsenõukogu (NTR)* teeb sõltumatuid välikatseid ning klassifitseerib ja annab heakskiidu tõhususele. *Rootsi riiklik uurimiskeskus (SP)* tagab, et NTR-puidu tootmine vastaks NTRi kvaliteeditagamissüsteemile (SS-EN 351-1).

Rootsi sisenemisel ei ole puidule seatud tollitariife ega muid regulatsioone kliendile. Tolliasutuste loendi annab Rootsi toll.

Turule sisenemine

Üldiselt otsivad rootslased pikaajalisi partnerlussuhteid, kus koostöö põhineb usaldusel ja usaldusväärusel, mille tulemuseks on võit mõlemal poolel, ja kus on tagatud positiivne suhtlus. Seetõttu on eduka turule sisenemise üks tähtsamaid tegureid suhete loomine ja potentsiaalsete partneritega suhtlemine.

Turule sisenemiseks on mitu viisi, nendest peamised on:

- partnerlussuhte loomine hulgimüüja või importija/edasimüüjaga, kes toodet turul täiendavalt reklaamib, alustades otsest koostööd kohalike ehitusettevõtetega;
- ettevõtte harukontori avamine enda müügiõuga.

Kõige lihtsam Rootsi ehitusturule sisenemise viis Eesti ettevõtete jaoks on partnerluse kaudu hulgi- ja edasimüüjatega, kuna nemad tunnevad turgu kõige paremini. Selleks et leida kohalik agenda või müügiesindaja, kes tegutseks Rootsi turul müügiagendina, kulub rohkem aega ja seega ka investeringuid. Samuti on suuri investeringuid tarvis enda kohaliku müügiõuga harukontori avamiseks Rootsis. Püsikulud on algusest peale väga kõrged, nt tuleb lisaks kontorikuludele tasuda ka töötajate palgad, kuigi eelis on see, et ettevõtte seab ennast turul sisse enda kaubamärgi ja juhtimisega.

Puitehitusorganisatsiooni Trastad piirkondliku arengu juhi Kennet Johanssoni sõnul on nii kohaliku partneri leidmine kui ka ettevõtte harukontori avamine Rootsi turul tavapärased strateegiad. Siiski on Eesti tarnijatel tugevalt soovitatav teha koostööd ennast turul sisse seadnud suurte hulgimüüjatega, kuna see aitaks kõikjal riigis suurendada teadlikkust uute toodete kohta ja levitada tooteid üle riigi, jäämata ühe konkreetse piirkonna juurde. Seevastu ettevõtte harukontori avamise strateegia järgmine nõuab tunduvalt rohkem aega ja finantsvahendeid.

Eesti toodete maine

2011. aastal oli Rootsi Eesti suuruselt teine kaubanduspartner. Rootsi-Eesti kaubandusmahud on pärast majanduskriisi aastaid olnud pideval kasvuteel, moodustades 2010. aastal Eesti kogukaubandusest 13,2% ja 2011. aastal 13%. Puittooted olid 2012. aastal suuruselt kolmas Rootsi eksporditav kaubarühm (8,5% kogueksportist). Seega saab järeldada, et riigid arendavad edukalt kahepoolset kaubandust. Üldine arvamus Eestist ja meil valmistatud toodetest on väga hea ja tootekvaliteedis kaheldakse vähe.

Puitehitusorganisatsiooni Trastad piirkondliku arengu juhi Kennet Johanssoni sõnul tegutseb Rootsi ehitusturul palju Eesti ettevõtteid ja nende maine on väga hea. Eesti ettevõtted on eriti tuntud Rootsi lõunaosas, mida näitab Eesti ettevõtete tihedus selles riigi osas. Eesti ehitusmaterjalide peamine konkurentsieelis on kvaliteetse materjali madal hind. Peale selle on Eesti tarnijatel suur geograafiline eelis, kuna Eesti ettevõtted suudavad tagada kiire tarne ja paindlikkuse.

Tarnijaks saamine

Messidel ja üritustel osalemine ja turu regulaarne külastamine on olulised sammud oma toote turul tuntumaks muutmiseks. Vastavas valdkonnas on soovitatavad järgmised Rootsi messid:

- Wood Products & Technology Gothenburg – mess Wood Products and Technology, mida peetakse Göteborgis Rootsi messi- ja kongressikeskuses, on kõige suurem puidumess, kus on esindatud Skandinaavia maade suurim valik. Toimub 2.–5. septembrini 2014. Lisateavet [veebilehelt](#).
- Real Estate Fair Sound – suurim kinnisvaramess, mida korraldatakse iga kahe aasta järel Rootsis ja Taanis kõikidele kinnisvaratööstuses osalejatele. Toimub 2014. aastal Rootsis.

Avalikud hanked

Rootsis korraldatakse riigihankemenetlust Rootsi riigihangete seaduses sätestatu alusel, mis on kättesaadav aadressil www.kkv.se.

Riigihankeid saab jälgida veebilehel www.avropa.se (veebileht kuulub riigihangete keskusele), millel on Rootsi valitsushankeid koordineeriv funktsioon, või võite registreeruda ka mitteriiklikel alternatiivsetel lehtedel www.offentligaupphandlingar.se, se.mercell.com või www.opic.com.

Valdkonna kontaktid

- Swedish Wood – Rootsi Metsatööstuse Föderatsiooni osa
- Rootsi Metsatööstuse Föderatsioon
- Veebileht puidutööstuse messide ja tehnoloogia kohta
- Maaministerium
- Rootsi metsandussektori majandusliit
- Riikliku puitehitussektori arendamise algatus
- Rahandusministerium – jälgida ehituse arengut
- Konjunkturiinstituut – investeringuarvutused
- Elamuamet

www.swedishwood.com
www.skogsindustrierna.org
www.svenskamassan.se
www.regeringen.se
www.sodra.com
trastad2012.se
www.ne.se/finansdepartementet
www.konj.se
www.boverket.se

Tradewithestonia.com

www.tradewithestonia.com on EASi loodud teenus, mille eesmärk on luua Eesti ettevõtetele uusi ekspordisuhteid.

See portaal on väga hea kanal tutvustamiseks oma tooteid/teenuseid välisriikide ettevõtjatele ning see on mõeldud kõikidele Eesti ettevõtetele, kes ekspordivad või plaanivad seda tulevikus teha.

Portaali registreerumine on TASUTA.

Tutvu portaaliga: >> <http://www.tradewithestonia.com/>

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (EAS)

Registrikood 90006006

Lasnamäe tn 2, Tallinn 11412

Tel: 6279700, faks: 6279701

eas@eas.ee

www.eas.ee

EASi ekspordinõunik Rootsis

Christa Torm

christa.torm@eas.ee

Eesti Maja

Wallingatan 32, 2tr

111 24 Stockholm

Phone: + 46 8 410 148 41

Fax: + 46 822 65 25

Viimati uuendatud 15.07.2013